

i alt for høj Grad har Karakter af Barmhertighed og ikke af Retfærdighed. Den ærede Ordfører for Socialdemokratiet (L. Rasmussen) paaviste i sin Tale ved Begyndelsen af denne Forhandling den overmaade store Forskel, det gør for Arbejderen, om han sættes i Stand til at ernære sig ved sit eget Arbejde eller henvises til at leve helt eller delvis af Understøttelse. Jeg er fuldstændig enig med det ærede Medlem heri, og jeg vilde udvide det derhen, at hvad der i saa Henseende gælder for Arbejderen, gælder for enhver hæderlig Borger i dette Land. Det gælder for Husmanden, det gælder for den lille Haandværker, ja for enhver, at det er en Lykke at kunne fortjene sit Brød ved sin Virksomhed, medens det er en Ulykke at skulle leve af Understøttelse, og navnlig er det en Ulykke for arbejdsvillige og arbejdskraftige Mennesker at blive drevet ud i Lediggang i kortere eller længere Tid ad Gangen, og denne Ulykke kan selv en meget rundelig Understøttelse ikke opveje.

Jeg nævnede Husmanden og den lille Haandværker. Maa jeg i Anledning af den Tale, som det ærede Medlem for Randers Amts Iste Valgkreds (H. P. Hansen) holdt i Eftermiddags, knytte et Par Bemærkninger til hans Betragtninger angaaende Husmændene. Som det vil erindres, udtalte jeg allerede ved Kornlovens Behandling her i Sommer fra dette Sted, at jeg vilde betragte den Ordning, som blev truffet vedrørende Fordelingen af Landets Avl for at skaffe alle Samfundets Medlemmer det daglige Brød i Aarets Løb, som forfejlet, mere eller mindre mislykket, hvis den medførte, at den danske Husmandsstand ikke ogsaa under disse Forhold var i Stand til at eksistere ved sin egen Virksomhed, men skulde være henvist til i større eller mindre Omfang at leve af Understøttelse. Jeg tror, at det Billede, det ærede Medlem for Randers Amts Iste Valgkreds malede for os, var malet med alt for mørke Farver. Det er heldigvis ikke saaledes og bliver ikke saaledes, som det ærede Medlem sagde. Men lad mig for at undgaa Misforstaaelse indskyde, at mine Udtalelser her naturligvis i særlig Grad grunder sig paa min Viden om Forholdene indenfor Husmandsbruget i den Landsdel, jeg har bedst Kendskab til, nemlig Fyn, det er muligt, at Forholdene er noget vanskeligere i Jylland. Naar det ærede Medlem den ene Gang efter den anden i sin Tale sagde, at Husmændene kan i den nærmeste Tid ikke hjælpe sig selv, er det en Udtalelse i en saadan Almindelighed, at man maa gaa ud fra, at det ærede Medlem

mener Husmandsstanden som Helhed eller i alt Fald et meget betydeligt Antal af Standens Medlemmer. Han paakaldte Rigsdagens Opmærksomhed herfor og sagde, at der maa ydes dem Hjælp, vi maa komme dem til Hjælp. Nu vil jeg først sige, at efter min Betragtning er det heldigvis saaledes, at Husmandsstanden, i alt Fald den store Part af den, kan ogsaa med de nuværende Forhold eksistere med meget stor Sparsommelighed, og med den er Husmandsstanden i højeste Grad fortrolig. Der er maaske ingen anden Stand i dette Land, der saa godt har lært den Kunst at kunne komme igennem med smaa Midler som den danske Husmandsstand. Det vil den ogsaa kunne gøre nu. Og jeg vil sige til Ære for denne Stand, at de 90 Procent af den danske Husmandsstand hellere vil nøjes — jeg havde nær sagt med det tørre Brød, men saa vidt vil jeg dog ikke gaa, men — med en overmaade tarvelig Levevis og overmaade lidt Sul til det daglige Brød end gaa ind paa at modtage Understøttelse af det offentlige.

Jeg er ikke helt sikker paa, at det var det ærede Medlems Ønske, naar han saa stærkt paakaldte Rigsdagens Forstaaelse af Husmandens hjælpelese Stilling, at Hjælpen skulde rækkes dem i Form af Understøttelse, for saa vil jeg sige, at jeg føler mig fuldt overbevist om, at det ærede Medlem aldeles ingen Ret har til at tale paa Husmændenes Vegne. Jeg føler mig overbevist om, at noget saadant vil den danske Husmandsstand og navnlig de organiserede Husmænd meget kraftigt protestere imod. Naar det ærede Medlem fremsatte Ønske om Nedsættelse af en Kommission til Overvejelse af, hvad der kunde gøres for at hjælpe Husmændene over den vanskelige Tid, som vi alle er enige om, de gaar i Møde, vil jeg sige, at en saadan Kommission efter min Mening er overflødig, thi der er ingen som helst Tvivl om, at Bestyrelserne for de samvirkende Husmandsforeninger i Danmark meget let vil kunne give Vejledning til Indenrigsministeriet, Prisreguleringskommissionen, Ernæringsraadet, og hvad alle de Institutioner hedder, som skal drage Omsorg for vort Folks gode Ernæring i det Aar, vi er inde i. Jeg nærer ingen som helst Tvivl om, at det er dem, der bedst kunde give Anvisning paa, hvordan man kunde komme Husmandsstanden til Hjælp, hvis det skulde være nødvendigt at komme den til Hjælp paa særlig Vis.

Men, som jeg begyndte med at sige om dette Forhold, tror jeg, at selv under de nu bestaaende, forandrede Forhold er det store